دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری
بوم‌شناسی جنگل‌های ایران

"مقاله پژوهشی"

بررسی عوامل مؤثر بر تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط دچار خشکیدگی در استان ایلام

حیدر صیدزاده[۱]، جعفر رضایی[۲]، جعفر حسین‌زاده[۳]، مهدی پورهاشمی[۴] و سید جعفر سیداخلاقی[۵]

۱- پژوهشگر بخش تحقیقات اقتصادی و اجتماعی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان ایلام، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، ایلام، ایران، (نویسنده مسوول: hseidzadeh@yahoo.com)

۲- مربی پژوهش بخش تحقیقات اقتصادی و اجتماعی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان ایلام، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، ایلام، ایران

۳- دانشیار گروه علوم جنگل، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران

۴- دانشیار پژوهشی، مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

۵- مربی پژوهشی، مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۶/۱۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۲/۱۵

صفحه: ۱۳۶ تا ۱۴۵

چکیده مبسوط

مقدمه و هدف: جنگل‌های بلوط زاگرس و از جمله استان ایلام در سال‌های اخیر به دلایل مختلف از قبیل کاهش نزولات آسمانی، در معرض قرار گرفتن ریزگردها و آفات و بیماری‌ها در معرض خشکیدگی قرار گرفته‌اند. سرعت زیاد گسترش خشکیدگی و کمبود منابع اعتباری دولتی جهت مبارزه با آن، بهره‌گیری از مشارکت مردم محلی برای بازسازی این جنگل‌ها را ضروری نموده است. لذا پژوهش حاضر با هدف بررسی مؤثر عوامل بر تمایل به مشارکت مردم محلی (روستائیان) در بازسازی جنگل‌های بلوط دچار خشکیدگی در استان ایلام اجرا شد.

مواد و روش‌ها: پژوهش فعلی از لحاظ هدف، کاربردی بوده و از حیث روش تحقیق، توصیفی- پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش شامل مردم محلی در بازه سنی ۶۰-۲۰ سال به تعداد ۵۹۴۵۱ نفر بوده و حجم نمونه نیز با استفاده از فرمول کوکران ۲۴۰ نفر تعیین شده است. روش نمونه‌گیری مورد استفاده، با توجه به تعداد زیاد روستاهای مستقر در حوزه جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی (۲۵۸ روستا) و عدم امکان نمونه‌گیری از همه آنها، نمونه‌گیری چند مرحله‌ای بوده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از فنون آمار توصیفی (شاخص‌های مرکزی و پراکندگی) و آمار استنباطی شامل تحلیل همبستگی به‌منظور تعیین نوع و شدت رابطه بین هریک از متغیرهای مستقل و وابسته، تحلیل رگرسیون برای تعیین تاثیر هر یک از متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته، و از آزمون t تک نمونه‌ای برای تعیین سطح تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط دچار خشکیدگی استفاده شده است.

یافته‌ها: نتایج با استفاده از تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد که از دیدگاه مردم محلی، متغیرهای میزان درآمد، میزان وابستگی اقتصادی به جنگل‌ها، میزان آگاهی از فواید جنگل‌ها و میزان احساس مالکیت نسبت به جنگل‌های بلوط بر تمایل به مشارکت مردم محلی مؤثر هستند. همچنین، یافته‌ها مبین آن است که تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط دچار خشکیدگی در استان ایلام کمتر از حد متوسط است.

نتیجه‌گیری: بر مبنای یافته‌های پژوهش، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط دچار خشکیدگی در استان ایلام، تابعی از متغیرهای میزان درآمد، میزان وابستگی اقتصادی به جنگل، میزان آگاهی از فواید جنگل‌ها و میزان احساس مالکیت نسبت به جنگل‌های بلوط است.

واژه‌های کلیدی: ایلام، خشکیدگی بلوط، رگرسیون چندگانه، مدیریت مشارکتی جنگل، احساس مالکیت نسبت به جنگل

مقدمه

ناحیه رویشی زاگرس، وسیع‌ترین منطقه جنگلی کشور را با بیش از ۵ میلیون هکتار وسعت، معادل حدود ۴۰ درصد کل جنگل‌های کشور، در خود جای داده است. حفاظت از آب و خاک، مهیا کردن شرایط زیستی برای جوامع انسانی و تولید محصولات فرعی از مهم‌ترین عملکردها و ویژگی‌های جنگل‌های زاگرس به شمار می‌آیند (۳). در سالیان اخیر خشکیدگی‌های مختلفی در جنگل‌های زاگرس به وقوع پیوسته است که در بسیاری از مناطق منجر به نابودی درختان شده است؛ از جمله این موارد می‌توان به بروز خشکیدگی در سطوح وسیعی از جنگل‌های بلوط ایرانی در منطقه زاگرس جنوبی اشاره کرد (۶). پدیده خشکیدگی با نشانه‌هایی از قبیل کاهش رشد، مردگی ریشه، زردی و ریزش برگ‌ها و خشک شدن شاخه‌های درخت که معمولاً از تاج‌های بالایی شروع می‌شود، توصیف می‌شود (۹). استان ایلام به عنوان یکی از استان‌های واقع در منطقه رویشی زاگرس دارای ۶۴۲ هزار هکتار جنگل بوده و تیپ غالب آن بلوط ایرانی می‌باشد که حدود ۹۰ درصد پوشش جنگلی استان را شامل می‌شود (۱). جنگل‌های بلوط استان ایلام در سال‌های اخیر به دلایل مختلف از قبیل کاهش نزولات آسمانی، در معرض قرار گرفتن ریزگردها و آفات و بیماری‌ها به عارضه خشکیدگی مبتلا گشته و در معرض تخریب و نابودی جدی قرار گرفته‌اند. با در نظر گرفتن وسعت جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی در استان، سرعت زیاد گسترش خشکیدگی و کمبود منابع اعتباری جهت مبارزه با آن توسط بخش دولتی، مبارزه با این مشکل از توان دستگاه اجرایی ذیربط (اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان) خارج بوده و بهره‌گیری از مشارکت مردم محلی در این راستا، امری ضروری و مهم به نظر می‌رسد (۱۵). ناتوانی و ضعف جنگل‌داری دولتی سبب شده که نقش مردم در فرایند مدیریت منابع جنگلی و توجه به مدیریت مشارکتی در سرلوحه جنگل‌داری قرار گیرد (۱۴).

مشارکت در منابع طبیعی، عبارت است از تلاش سازمان‌یافته و تشریک مساعی دوجانبه که ضمن برطرف کردن نیازهای معیشتی بهره‌برداران، در آنها ایجاد انگیزه می‌کند تا داوطلبانه در امور بهینه‌سازی منابع طبیعی (حفظ، بازسازی، توسعه و بهره‌برداری اصولی) همکاری کنند (۲). مدیریت مشارکتی جنگل، مردم محلی را برای داشتن نقشی مؤثر در سرنوشت‌شان آماده می‌کند و آنها را قادر می‌سازد تا در فرآیند توسعه پایدار جنگل مشارکت نمایند (۱۳). در مورد عوامل مؤثر بر مشارکت مردم محلی در حفظ و بازسازی منابع جنگلی،

[Downloaded from ifej.sanru.ac.ir on 2026-11-09]
[DOR: 20.1001.1.24237140.1401.10.19.3.8]
[DOI: 10.52547/ifej.10.19.136]

مطالعات متعددی صورت گرفته است. با توجه به این که مسئله پژوهش حاضر آن است که به بررسی عوامل مؤثر بر تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط دچار خشکیدگی در استان ایلام بپردازد، لذا در ادامه به تعدادی از جدیدترین پژوهش‌های مرتبط با موضوع پژوهش فعلی اشاره می‌شود. شبیری و فتحی‌خواه (۱۶) عوامل مؤثر بر مشارکت جنگل‌نشینان محلی در مدیریت پایدار منابع جنگلی (مورد مطالعه: منطقه گواور شهرستان گیلانغرب) را مطالعه کردند. آنها بیان کردند که میزان آگاهی مردم محلی از فواید جنگل، ارتباط معنی‌داری با مشارکت آنها در زمینه مدیریت پایدار منابع جنگلی دارد. ایسلام و همکاران (۷) در پژوهشی با عنوان مشارکت مردم در حفاظت جنگل و بهبود معیشت: تجربه‌ای از یک پروژه جنگل در بنگلادش، نتیجه گرفتند که وابستگی خانواده‌ها به جنگل یکی از مهم‌ترین عوامل موفقیت پروژه است. حبیبی و همکاران (۵) به بررسی میزان مشارکت جنگل‌نشینان در مدیریت جنگل و چگونگی تقویت مشارکت (مطالعه موردی: منطقه بابل‌کنار شهرستان بابل) پرداختند و نتیجه گرفتند که بین میزان آگاهی و شناخت جنگل‌نشینان از فواید جنگل و میزان مدیریت صحیح اعمال‌شده توسط آنها رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. درمیانی و همکاران (۴) عوامل مؤثر بر مشارکت روستائیان جنگل‌نشین در مدیریت جنگل‌های اشترانکوه در شهرستان دورود را مورد پژوهش قرار دادند. این پژوهشگران نتیجه گرفتند که درآمد سالانه روستائیان یکی از عوامل مؤثر بر مشارکت در مدیریت جنگل است. یافته‌های مطالعه محمدی و همکاران (۱۰) با عنوان مدلسازی ساختاری تبیین رفتار مشارکتی روستائیان در حفظ جنگل (مطالعه موردی: ذخیره‌گاه جنگلی چهار طاق اردل) مشخص کرد که معیشت اکثر جامعه پژوهش، وابسته به منابع جنگلی است و مشارکت جنگل‌نشینان در حفظ جنگل، تابعی از آگاهی و نگرش آنها در باره اهمیت جنگل است. رحیمیان و همکاران (۱۲) عوامل مؤثر بر بهره‌مندی پایدار از جنگل در بین جنگل‌نشینان استان لرستان را مطالعه کردند. آنها بیان کردند که بین میزان بهره‌مندی پایدار از جنگل و متغیرهای درآمد، و میزان دانش و آگاهی نسبت به جنگل، ارتباط مثبت و معنی‌داری وجود دارد. یعقوبی فرانی و همکاران (۱۷) به بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت مردم در طرح‌های حفاظت از جنگل در شهرستان گیلان‌غرب پرداختند و نشان دادند که رابطه معنی‌داری بین متغیرهای مستقل میزان وابستگی اقتصادی مردم به جنگل و میزان دانش و اطلاعات مردم در زمینه جنگل با میزان مشارکت آنها در طرح‌های حفاظت از جنگل به عنوان متغیر وابسته وجود دارد. پورهاشمی و صادقی (۱۱) در پژوهشی با عنوان مروری بر علل بوم‌شناختی پدیده زوال بلوط در جنگل‌های ایران بیان کردند برآیند پنج پژوهش با موضوع اجتماعی که در زاگرس انجام شده‌اند بر مشارکت بیشتر مردم محلی برای مبارزه با زوال و تقویت وضع اقتصادی آنها تأکید دارند. با بررسی منابع و پیشینه تجربی پژوهش مشخص می‌شود که در پژوهش‌های مشابه قبلی به عواملی از قبیل درآمد، میزان وابستگی اقتصادی به جنگل و میزان آگاهی از فواید جنگل، به عنوان عوامل موثر بر مشارکت مردم در حفظ و بازسازی جنگل‌ها، اشاره شده است. لذا می‌توان گفت موضوع و مساله پژوهش حاضر که شناسایی عوامل مؤثر بر تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط می‌باشد، از یک‌سو، مبتنی بر نتایج پژوهش‌های گذشته است و از سوی دیگر نیز، پژوهش فعلی از این لحاظ که تاثیر عامل جدیدی مانند میزان احساس مالکیت نسبت به جنگل بر مشارکت مردم را می‌سنجد، دارای نوآوری بوده و در واقع با مطالعات قبلی تفاوت دارد. از اینرو، پژوهش حاضر با هدف تعیین سطح تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط دچار خشکیدگی در استان ایلام و شناسایی و اولویت‌بندی عوامل تاثیرگذار بر مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های موصوف اجرا شده است. فرضیات آماری در مورد سطح تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط دچار خشکیدگی در استان ایلام به شرح زیر می‌باشند:

تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی در استان ایلام در سطح متوسط است.

$H_0 : \mu_X = ۳$

تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی در استان ایلام کمتر و یا بیشتر از سطح متوسط است.

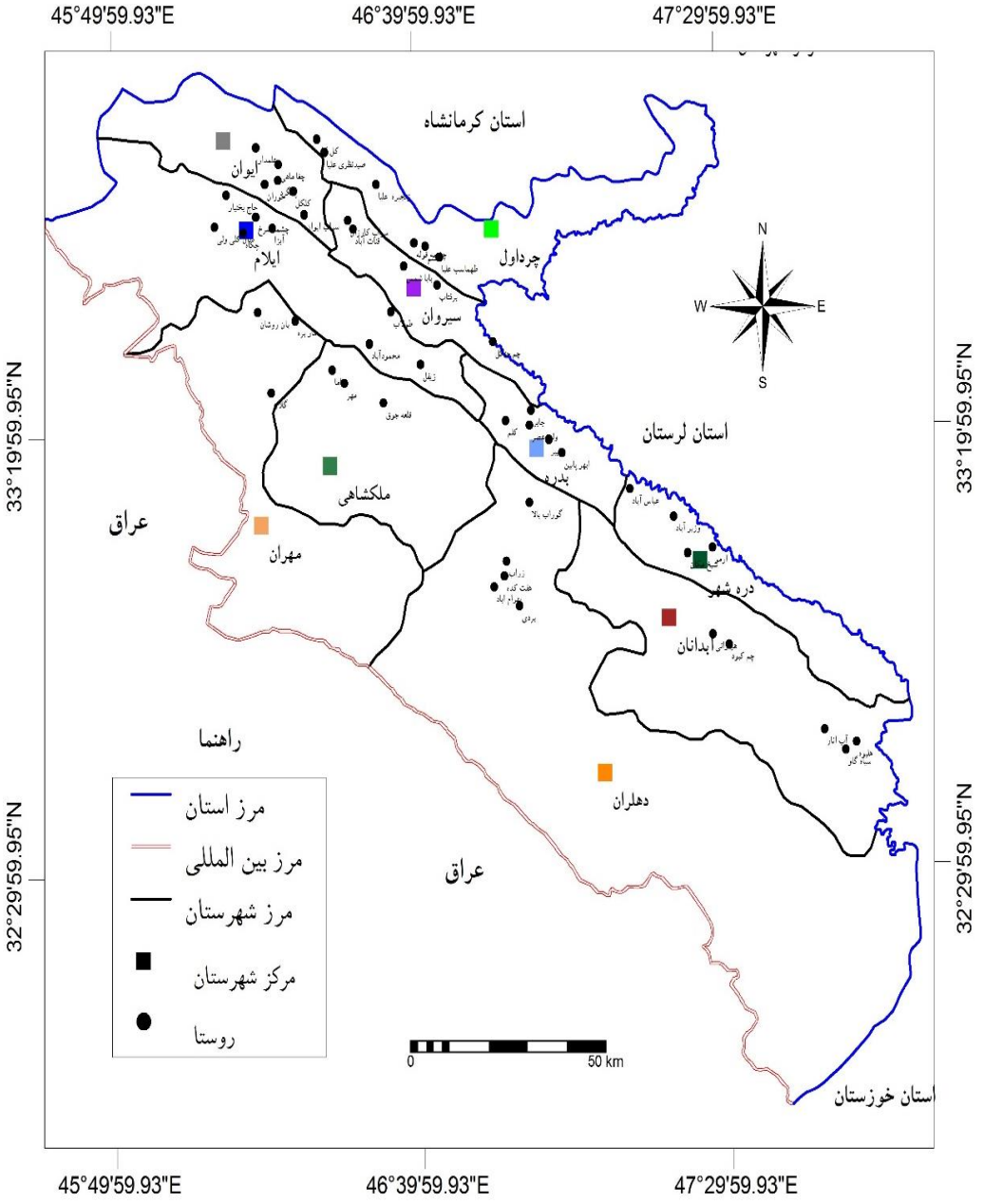
$H_1 : \mu_X \neq ۳$ رابطه (۱)

مواد و روش‌ها

منطقه مورد مطالعه

استان ایلام با مساحتی حدود ۱۹۰۸۶ کیلومتر مربع، در غرب کشور، بین ۳۱ درجه و ۵۸ دقیقه تا ۳۴ درجه و ۱۵ دقیقه عرض شمالی نسبت به استوا و ۴۵ درجه و ۴۴ دقیقه تا ۴۸ درجه و ۱۰ دقیقه طول شرقی نسبت به نصف‌النهار گرینویچ قرار دارد. این استان، از شمال به استان کرمانشاه، از جنوب به قسمتی از خوزستان و کشور عراق، از شرق به استان لرستان و از غرب به کشور عراق محدود است. استان ایلام دارای سه منطقه آب و هوایی (آب و هوای سرد کوهستانی، آب و هوای معتدل کوهستانی، آب و هوای صحرایی و نیمه‌صحرایی) بوده و متوسط بارندگی سالیانه آن در سال ۱۳۹۶ حدود ۲۷۸ میلی‌متر بوده است. این استان دارای ده شهرستان بوده و مرکز آن نیز شهر ایلام می‌باشد. جمعیت این استان بر اساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، ۵۸۰۱۵۸ نفر بوده است. محدوده مطالعاتی این پژوهش، روستاهای مستقر در حوزه جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی (۲۵۸ روستا) در استان ایلام است که ۵۲ روستای آنها با استفاده از نمونه‌گیری چندمرحله‌ای برای مطالعه انتخاب شده‌اند (شکل ۱).

[Downloaded from ifej.sanru.ac.ir on 2026-11-09]
[DOR: 20.1001.1.24237140.1401.10.19.3.8]
[DOI: 10.52547/ifej.10.19.136]

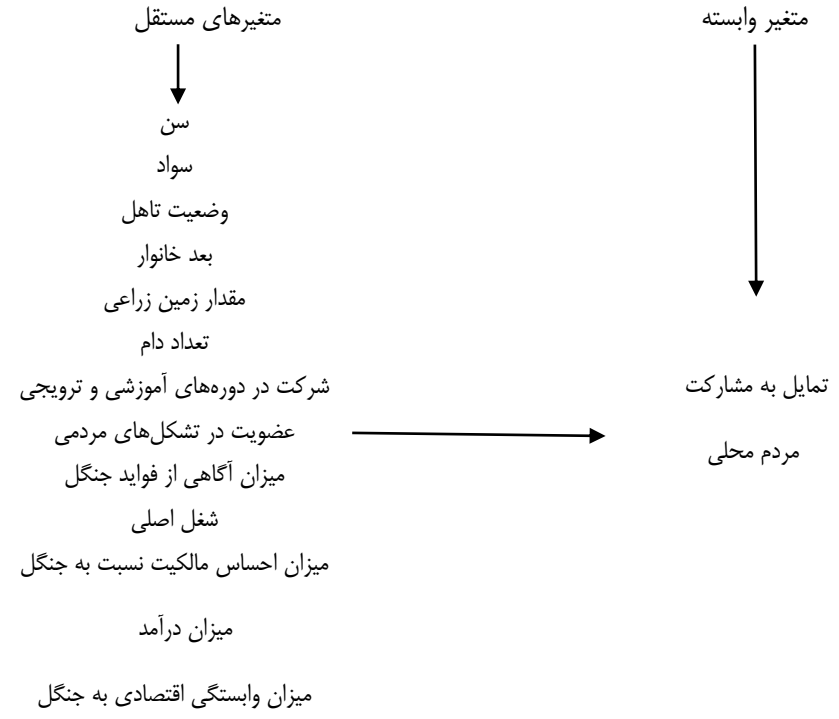

شکل ۱- نقشه پراکنش روستاهای نمونه‌برداری شده
Figure 1. Distribution map of sampled villages

مدل مفهومی پژوهش

با توجه به پیشینه پژوهش، به‌منظور روشن شدن ارتباط متغیرهای پژوهش با یکدیگر، مدل مفهومی پژوهش در در شکل ۲ ارائه گردیده است.

[Downloaded from ifej.sanru.ac.ir on 2026-11-09]
[DOR: 20.1001.1.24237140.1401.10.19.3.8]
[DOI: 10.52547/ifej.10.19.136]

شکل ۲- مدل مفهومی پژوهش (منبع: نگارندگان)
Figure 2. Conceptual model of research (Source: made by researcher)

شیوه اجرای پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف از نوع کاربردی و از حیث روش تحقیق، توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش شامل مردم محلی (روستائیان) ساکن در حوزه جنگل‌های بلوط دچار خشکیدگی در استان ایلام به تعداد ۵۹۴۵۱ نفر بوده است که سن آنها در بازه سنی ۶۰-۲۰ سال قرار داشته است. روش نمونه‌گیری مورد استفاده، با توجه به زیاد بودن تعداد روستاهای مستقر در حوزه جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی (۲۵۸ روستا) و عدم امکان نمونه‌گیری از همه آنها، نمونه‌گیری چندمرحله‌ای بوده است. به این ترتیب که در ابتدا ۲۰ درصد روستاهای مستقر در حوزه جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی (۵۲ روستا) به طریق تصادفی و به عنوان خوشه انتخاب شده‌اند، آنگاه تعداد نمونه موردنیاز از هر روستا به نسبت جمعیت ۶۰-۲۰ سال آن روستا و حجم نمونه، تعیین شده و در نهایت پاسخگویان در هر روستا به طریق نمونه‌گیری تصادفی انتخاب و پرسشنامه‌ها توسط آنها به شیوه حضوری تکمیل شده‌اند. حجم نمونه موردنیاز با استفاده از فرمول کوکران که در زیر آورده شده است ۲۴۰ نفر تعیین شد.

رابطه (۲) $$n = \frac{z^2 \frac{\alpha}{2} \sigma^2}{d^2}$$

n: حجم نمونه؛ z: مقدار متغیر نرمال واحد استاندارد که در سطح اطمینان ۹۵ درصد برابر۱/۹۶ است؛ σ: انحراف معیار متغیر مورد مطالعه (تمایل به مشارکت)؛ d: دقت موردنظر محقق در محاسبه حجم نمونه، انحراف معیار و دقت موردنظر محقق به ترتیب ۰/۶۶۷ و ۰/۰۸۴ در نظر گرفته شده‌اند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از فنون آمار توصیفی (شاخص‌های مرکزی و پراکندگی) و آمار استنباطی شامل تحلیل همبستگی به‌منظور تعیین نوع و شدت رابطه بین هریک از متغیرهای مستقل و وابسته، تحلیل رگرسیون چندگانه برای تعیین تاثیر هر یک از متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته، و از آزمون t تک نمونه‌ای برای تعیین سطح تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط دچار خشکیدگی استفاده شده است. در پژوهش حاضر منظور از مشارکت، همکاری و کمک داوطلبانه مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی در استان ایلام است. این مشارکت از طریق فعالیت‌ها و اقداماتی همچون هرس بهداشتی، کاشت نهال، چاله‌کنی در پای درختان بلوط جهت ذخیره نزولات آسمانی، اقدامات ترمیمی برای بهبود زخم‌ها و بهسازی حفره‌های تنه درختان مثل پرکردن حفره‌ها با گل، اطلاع‌رسانی در مورد فواید جنگل‌های بلوط به دیگران، انتقال دانش بومی مبارزه با خشکیدگی جنگل‌های بلوط به دیگران، و تمایل مردم محلی برای کمک‌های مالی جهت مبارزه با خشکیدگی جنگل‌های بلوط و بازسازی آنها نمود پیدا می‌کند. همچنین، در این پژوهش منظور از بازسازی جنگل‌های بلوط، انجام فعالیت‌های هرس بهداشتی، کاشت نهال، چاله‌کنی در پای درختان بلوط جهت ذخیره نزولات آسمانی، اقدامات ترمیمی برای بهبود زخم‌ها و بهسازی حفره‌های تنه درختان مثل پرکردن حفره‌ها با گل می‌باشد. از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۵ برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است.

ابزار اندازه‌گیری، روایی و پایایی آن

در این پژوهش، داده‌های موردنیاز از طریق پرسشنامه محقق‌ساخته گردآوری شده‌اند. متغیرهای مستقل شرکت در

[Downloaded from ifej.sanru.ac.ir on 2026-11-09]
[DOR: 20.1001.1.24237140.1401.10.19.3.8]
[DOI: 10.52547/ifej.10.19.136]

دوره‌های آموزشی و ترویجی، عضویت در تشکل‌های مردمی، میزان آگاهی از فواید جنگل‌های بلوط، احساس مالکیت نسبت به جنگل‌های بلوط، میزان وابستگی اقتصادی به جنگل‌های بلوط و متغیر وابسته تمایل به مشارکت مردم محلی در قالب طیف پنج گزینه‌ای لیکرت شامل گویه‌های خیلی‌کم=۱، کم=۲، متوسط=۳، زیاد=۴، خیلی‌زیاد=۵، اندازه‌گیری شده‌اند، لذا این متغیرها دارای مقیاس رتبه‌ای هستند. نحوه سنجش متغیر وابسته به طریق میانگین حسابی موزون بوده است، به این صورت که تعداد پاسخ‌ها به هر گویه در مقدار آن گویه ضرب شده، سپس مقادیر بدست آمده برای تمامی گویه‌ها با هم جمع شده و حاصل بر حجم نمونه (۲۴۰) تقسیم شده است. همچنین متغیرهای سن (گروه‌های سنی) و سطح سواد نیز رتبه‌ای (ترتیبی) می‌باشند. متغیرهای وضعیت تاهل و شغل اصلی مشارکت‌کننده دارای مقیاس اسمی و متغیرهای بعد خانوار، مقدار زمین زراعی، متوسط درآمد ماهانه و تعداد دام نیز دارای مقیاس نسبی بوده‌اند. از روش‌های روایی محتوا و ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب برای بررسی روایی و پایایی پرسشنامه استفاده شد. در روایی محتوا، روایی ابزار اندازه‌گیری از طریق اظهارنظر خبرگان مورد بررسی قرار می‌گیرد. در پژوهش فعلی، روایی محتوایی پرسشنامه توسط کارشناسان و متخصصان ذیربط مورد تایید قرار گرفته است. همچنین، پایایی کل پرسشنامه از طریق ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۲۷ تعیین گردید که در مقایسه با مقدار حداقل قابل قبول (۰/۶)، از پایایی قابل قبولی برخوردار می‌باشد.

نتایج و بحث

جدول ۱، تحلیل توصیفی داده‌های مربوط به سن پاسخ‌گویان (مردم محلی مورد مطالعه) را نشان می‌دهد. طبق نتایج این جدول، گروه سنی ۶۰-۵۱ سال دارای بیشترین فراوانی نسبی (۳۸/۳) است.

جدول ۱- توزیع فراوانی سن پاسخ‌گویان در گروه‌های سنی مختلف

Table 1. Frequency distribution of respondent's age in different age groups

گروه‌های سنی (سال)	فراوانی مطلق	درصد
۳۰-۲۰	۶۲	۲۵/۸
۴۰-۳۱	۳۹	۱۶/۲
۵۰-۴۱	۴۷	۱۹/۶
۶۰-۵۱	۹۲	۳۸/۳

در جدول ۲، تحلیل توصیفی داده‌های مربوط به سطح سواد پاسخ‌گویان آورده شده است. بر اساس یافته‌های جدول پیش گفته، طبقه سطح سواد کمتر از دیپلم دارای بیشترین درصد (۶۴/۲) می‌باشد.

جدول ۲- توزیع فراوانی سطح سواد پاسخ‌گویان در طبقات مختلف

Table 2. Frequency distribution of respondent's education level in different classes

طبقات سطح سواد	فراوانی مطلق	درصد
کمتر از دیپلم	۱۵۴	۶۴/۲
دیپلم	۴۸	۲۰
فوق دیپلم	۸	۳/۳
لیسانس	۱۹	۷/۹
فوق لیسانس	۱۱	۴/۶
دکتری	۰	۰

جدول ۳، تحلیل توصیفی داده‌های مربوط به وضعیت تأهل پاسخ‌گویان (مردم محلی مورد مطالعه) را نشان می‌دهد. نتایج جدول زیر نشان می‌دهد که ۷۶/۲ درصد از بهره‌برداران متأهل بوده‌اند.

جدول ۳- توزیع فراوانی وضعیت تاهل پاسخ‌گویان

Table 3. Frequency distribution of respondent's marital status

وضعیت تاهل	فراوانی مطلق	درصد
مجرد	۵۷	۲۳/۸
متاهل	۱۸۳	۷۶/۲

در جدول ۴، تحلیل توصیفی داده‌های مربوط به عوامل بعد خانوار، مقدار زمین، متوسط درآمد ماهانه و تعداد دام پاسخ‌گویان (مردم محلی مورد مطالعه) آورده شده است. بر اساس نتایج این جدول، حداکثر بعد خانوار، زمین زراعی، متوسط درآمد ماهانه و تعداد دام پاسخگویان به ترتیب ۱۲ نفر، ۵۱ هکتار، ۲۵۰۰۰ هزار ریال و ۶۰۰ رأس بوده است.

جدول ۴- توزیع فراوانی متغیرهای بعد خانوار، مقدار زمین، متوسط درآمد ماهانه و تعداد دام پاسخ‌گویان

Table 4. Variables frequency distribution of family size, agriculture land amount, monthly income average and livestock number of respondents

متغیرها	کمینه	میانگین	بیشینه	انحراف معیار	اشتباه معیار
بعد خانوار (نفر)	۱	۵/۶۱	۱۲	۲/۳۴	۰/۲۸
مقدار زمین زراعی (هکتار)	۰	۵/۰۶	۵۱	۶/۱۷	۰/۲۵۳
متوسط درآمد ماهانه (هزار ریال)	۳۰۰۰	۱۰۱۵۸	۲۵۰۰۰	۳۸۲۵	۴۰۶
تعداد دام (راس)	۰	۴۷/۷۴	۶۰۰	۶۴/۶۶	۲/۳۵

[Downloaded from ifej.sanru.ac.ir on 2026-11-09]
[DOR: 20.1001.1.24237140.1401.10.19.3.8]
[DOI: 10.52547/ifej.10.19.136]

در جدول ۵، تحلیل توصیفی داده‌های مربوط به متغیرهای میزان آگاهی پاسخ‌گویان از فواید جنگل‌های بلوط، میزان وابستگی اقتصادی خانوار پاسخ‌گویان به جنگل‌های بلوط، میزان احساس مالکیت پاسخ‌گویان نسبت به جنگل‌های بلوط، شرکت در دوره‌های آموزشی و ترویجی و عضویت در تشکل‌های مردمی آورده شده است. داده‌های جدول ۵ مبین آن است که در خصوص عوامل میزان آگاهی پاسخ‌گویان از فواید جنگل‌های بلوط و میزان وابستگی اقتصادی خانوار بهره‌برداران به جنگل‌های بلوط، گویه در حد کم دارای بیشترین فراوانی نسبی (به‌ترتیب ۳۷/۵ و ۶۶/۲) بوده است. در مورد میزان احساس مالکیت نسبت به جنگل‌های بلوط، گویه در حد خیلی زیاد بیشترین درصد (۴۲/۹) را به خود اختصاص داده است. در خصوص عامل شرکت در دوره‌های آموزشی و ترویجی گویه زیاد دارای بیشترین فراوانی نسبی (۳۹/۶) و در مورد عامل عضویت در تشکل‌های مردمی نیز گویه متوسط (۴۰/۸) دارای بیشترین درصد بوده است.

جدول ۵- توزیع فراوانی متغیرهای میزان آگاهی پاسخ‌گویان از فواید جنگل‌های بلوط، میزان وابستگی اقتصادی به جنگل‌های بلوط، میزان احساس مالکیت نسبت به جنگل‌های بلوط، شرکت در دوره‌های آموزشی و ترویجی و عضویت در تشکل‌های مردمی

Table 5. Variables frequency distribution of awareness amount of respondents from oak forests benefits, the amount of economic dependence to the oak forests, the amount of ownership sense relative to the oak forests, the participation in training and extension courses and the membership in popular organizations

متغیرها	گزینه ها									
	خیلی کم		کم		متوسط		زیاد		خیلی زیاد	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
میزان آگاهی از فواید جنگل‌های بلوط	۶۶	۲۷/۵	۹۰	۳۷/۵	۷۴	۳۰/۸	۱۰	۴/۲	۰	۰
میزان وابستگی اقتصادی به جنگل‌های بلوط	۱۹	۷/۹	۱۵۹	۶۶/۲	۵۹	۲۴/۶	۳	۱/۲	۰	۰
میزان احساس مالکیت نسبت به جنگل‌های بلوط	۱	۰/۴	۲	۰/۸	۳۵	۱۴/۶	۹۹	۴۱/۲	۱۰۳	۴۲/۹
شرکت در دوره‌های آموزشی و ترویجی	-	-	۴۰	۱۶/۷	۸۵	۳۵/۴	۹۵	۳۹/۶	۲۰	۸/۳
عضویت در تشکل‌های مردمی	۲۵	۱۰/۴	۵۶	۲۳/۳	۹۸	۴۰/۸	۴۶	۱۹/۲	۱۵	۶/۲۵

جدول ۶، تحلیل توصیفی داده‌های مربوط به شغل پاسخ‌گویان (مردم محلی مورد مطالعه) را نشان می‌دهد. بر اساس یافته‌های جدول ۶، ۶۱/۷ درصد مشارکت‌کنندگان در پژوهش در بخش کشاورزی (بهره‌برداران زیربخش‌های مختلف کشاورزی از قبیل کشاورز، دامدار، باغدار و ...) فعالیت داشته‌اند.

جدول ۶- توزیع فراوانی طبقات شغلی پاسخ‌گویان

Table 6. Frequency distribution of respondent's job classes

طبقات شغلی	فراوانی مطلق	درصد
بخش دولتی	۲۸	۱۱/۷
بخش کشاورزی	۱۴۸	۶۱/۷
بخش خصوصی	۵۸	۲۴/۲
اشتغال در چند بخش اقتصادی	۶	۲/۵

جدول ۷، تحلیل معنی‌داری همبستگی بین متغیرهای مستقل و وابسته را نشان می‌دهد. در این جدول، ضریب همبستگی بین متغیرهای مستقل وضعیت تاهل، شغل اصلی مشارکت کننده و متغیر وابسته از نوع مجذور اتا و ضریب همبستگی بین بقیه متغیرهای مستقل و متغیر وابسته از نوع اسپیرمن می‌باشد. براساس نتایج جدول ۷، در سطح اطمینان ۹۵ درصد متغیرهای مستقل میزان آگاهی از فواید جنگل‌های بلوط، میزان احساس مالکیت نسبت به جنگل‌های بلوط، میزان درآمد ماهانه و میزان وابستگی اقتصادی به جنگل‌های بلوط با متغیر وابسته (تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی) همبستگی مستقیم و معنی‌داری دارند اما بقیه متغیرهای مستقل تا سطح خطای ۵ درصد همبستگی معنی‌داری با متغیر وابسته ندارند.

جدول ۷- تحلیل معنی‌داری همبستگی بین متغیرهای مستقل و وابسته (تمایل به مشارکت مردم محلی)

Table 7. Correlation significance analysis of the between dependent and independent variables (tendency to participation of local people)

متغیرهای مستقل	مقدار ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری (دو دامنه)
سن (سال)	-۰/۱۱۳	۰/۰۸۱
سطح سواد (سال‌های تحصیل)	۰/۰۱۱	۰/۸۶۴
وضعیت تاهل	۰/۰۴۵	۰/۴۸۶
بعد خانوار (نفر)	-۰/۰۱۶	۰/۸۰۲
مقدار زمین زراعی (هکتار)	۰/۰۴۴	/۴۹۴
تعداد دام (راس)	۰/۰۸۷	۰/۱۷۷
میزان آگاهی از فواید جنگل‌های بلوط	۰/۱۳۶*	۰/۰۳۶
شغل اصلی	۰/۰۱	۰/۸۷۸
میزان احساس مالکیت نسبت به جنگل‌های بلوط	۰/۱۳۶*	۰/۰۳۵
میزان درآمد ماهانه (هزار ریال)	۰/۱۴۱*	۰/۰۲۹
میزان وابستگی اقتصادی به جنگل‌های بلوط	۰/۱۳۷*	۰/۰۳۴
شرکت در دوره‌های آموزشی و ترویجی	۰/۰۷	۰/۰۷۱
عضویت در تشکل‌های مردمی	۰/۱۵	۰/۰۶۷

*: معنی‌داری در سطح اطمینان ۹۵ درصد

[Downloaded from ifej.sanru.ac.ir on 2026-11-09]
[DOR: 20.1001.1.24237140.1401.10.19.3.8]
[DOI: 10.52547/ifej.10.19.136]

جدول ۸، تحلیل رگرسیونی عوامل مؤثر بر مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی در استان ایلام را نشان می‌دهد. با توجه به پیش‌فرض استفاده از رگرسیون، یعنی وجود رابطه همبستگی بین متغیرها، فقط متغیرهای مستقلی که همبستگی معنی‌داری تا سطح خطای ۵ درصد با متغیر وابسته داشته‌اند وارد مدل رگرسیون شده‌اند. بر اساس نتایج جدول ۸، ضریب تعیین مدل ۰/۵۵ می‌باشد که بیانگر تبیین ۵۵ درصد تغییرات متغیر وابسته از طریق متغیرهای مستقل وارد شده به مدل است. همچنین، مقدار سطح معنی‌داری (Sig.) برای آماره F کمتر از ۵ درصد است که این موضوع بیانگر خطی بودن رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته می‌باشد. علاوه بر این، چون مقدار آماره دوربین- واتسون (D.W) در بازه ۲/۵-۱/۵ قرار دارد، لذا، خطاها مستقل از یکدیگر هستند (عدم خودهمبستگی). با استناد به مقادیر ستون سطح معنی‌داری جدول، معلوم می‌شود که تمامی متغیرهای مستقل وارد شده به مدل در سطح خطای ۵ درصد بر متغیر وابسته مؤثر بوده‌اند. با توجه به مقادیر ستون ضرایب استاندارد شده رگرسیون می‌توان متغیرهای مستقل را از لحاظ تاثیرگذاری بر متغیر وابسته به ترتیب میزان درآمد ماهانه، میزان وابستگی اقتصادی به جنگل‌های بلوط، میزان آگاهی از فواید جنگل‌های بلوط، و میزان احساس مالکیت نسبت به جنگل‌های بلوط رتبه‌بندی کرد. برمبنای یافته‌های پژوهش، متغیر درآمد دارای بیشترین میزان اثرگذاری بر تمایل به مشارکت مردم محلی است. تاثیرگذاری میزان درآمد بر تمایل به مشارکت، با نتیجه پژوهش‌های رحیمیان و همکاران (۱۲)، درمیانی و همکاران (۴) و پورهاشمی و صادقی (۱۱) همخوانی دارد. دلیل این نتیجه آن است که درآمد بالاتر مردم محلی منجر به تقویت توان مالی آنها شده و این به نوبه خود می‌تواند عاملی برای تمایل به مشارکت بیشتر در بازسازی جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی باشد. از آن جایی که سطح درآمدی روستائیان به دلیل تنوع کم منابع درآمدی پایین است، بهبود وضع درآمدی آنها از طرق مختلف و به ویژه از طریق بهره‌برداری اصولی و علمی از منابع جنگلی، زمینه‌ساز توسعه تمایل به مشارکت‌شان در امر بازسازی جنگل‌های بلوط می‌باشد. یکی دیگر از یافته‌های این پژوهش، تاثیر وابستگی اقتصادی مردم محلی به جنگل بر تمایل به مشارکت آنها در طرح‌های بازسازی جنگل است. این یافته که وابستگی اقتصادی به جنگل بر تمایل به مشارکت جامعه محلی مؤثر است همسو با نتیجه پژوهش‌های ایسلام و همکاران (۷)، یعقوبی فرانی و همکاران (۱۷) و محمدی و همکاران (۱۰) می‌باشد. دلیل این امر را می‌توان در کارکرد اقتصادی جنگل برای روستائیان حاشیه جنگل‌ها، جستجو کرد. مردم محلی از گذشته دور تاکنون از طریق بهره‌برداری از محصولات چوبی (تهیه هیزم، دار قالی، تیر چوبی برای سقف ساختمان) و محصولات غیرچوبی جنگل (دارویی، خوراکی و صنعتی) به منابع جنگلی وابستگی اقتصادی داشته‌اند و جنگل‌ها تامین‌کننده بخش عمده‌ای از اقتصاد آنها بوده‌اند و طبیعی است که برجسته کردن نقش جنگل در تامین اقتصاد و معیشت جامعه محلی از طریق اجرای طرح‌هایی مانند تشکیل تعاونی‌های محلی بهره‌برداری از جنگل، توجه به اکوتوریسم و موضوع زیست همسان، می‌تواند عامل مهمی برای مشارکت بیشتر آنها در بازسازی اکوسیستم‌های جنگلی باشد. میزان آگاهی جامعه محلی از فواید جنگل‌های بلوط، یکی دیگر از عوامل مؤثر بر تمایل به مشارکت آنها در امر بازسازی جنگل‌ها است. نتیجه پیش‌گفته با نتیجه پژوهش‌های مشابه از جمله شبیری و فتحی‌خواه (۱۶)، حبیبی و همکاران (۵)، یعقوبی فرانی و همکاران (۱۷)، محمدی و همکاران (۱۰) و رحیمیان و همکاران (۱۲) مطابقت دارد. این یافته را می‌توان به این صورت تبیین نمود که جنگل‌های بلوط فواید اقتصادی (کاربردهای درمانی، خوراکی و صنعتی)، اجتماعی (کمک به سکونت پایدار روستائیان در روستاها، اشتغالزایی برای مردم محلی و ...) و زیست محیطی متعددی (جذب دی اکسید کربن و تولید اکسیژن، حفظ خاک، ذخیره نزولات آسمانی، توسعه گردشگری جنگل و ...) برای مردم محلی دارند. تقویت میزان آگاهی و معلومات جامعه محلی در باره این فواید و مزیت‌ها، می‌تواند عامل مهمی برای توسعه حس مسئولیت اجتماعی آنها در خصوص حمایت از جنگل‌ها باشد و نگرش مثبت و انگیزش بیشتر روستائیان را برای مشارکت در موضوع بازسازی مناطق جنگلی به دنبال داشته باشد. علاوه بر این، تقویت سطح آگاهی و دانش روستائیان در باره فواید جنگل باعث می‌شود تا آنها به مثابه مروجانی فعال عمل نموده و داوطلبانه مزایای جنگل را ترویج کنند و در واقع، سطح مشارکت فرهنگی‌شان بهبود یابد. متغیر مؤثر دیگر بر تمایل به مشارکت مردم محلی در امر بازسازی جنگل‌های بلوط، میزان احساس مالکیت آنها نسبت به جنگل‌ها است. دلیل این امر آن است که تقویت حس مالکیت جامعه محلی نسبت به جنگل‌های بلوط موجب می‌شود تا آنها منابع جنگلی را به مثابه دارائی شخصی خود تلقی نموده و رفتاری مالکانه با جنگل داشته باشند؛ لذا، تقویت حس مالکیت مردم محلی نسبت به جنگل‌های بلوط، باعث می‌شود تا آنها حداکثر تلاش خود را برای نگهداشت و بازسازی این اکوسیستم‌ها به‌منظور بهره‌مندی پایدار از فواید متعدد آنها به کار گیرند. همچنین، این اقدام باعث می‌شود تا مردم محلی توجه بیشتری به فرآیند برنامه‌ریزی و مدیریت عرصه‌های جنگلی معطوف کنند و به این طریق رفتار مشارکتی آنها تقویت شود. دلیل انطباق نتایج پژوهش حاضر با نتایج مطالعات قبلی می‌تواند ناشی از مشابهت نظرات مشارکت‌کنندگان در مطالعه فعلی و پژوهش‌های مشابه گذشته باشد. هر چند ممکن است مطالعات قبلی ذکر شده نسبت به پژوهش حاضر، در محیط‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و جغرافیایی متفاوتی اجرا شده باشند اما همسویی نتایج آنها با نتایج پژوهش پیش‌رو در باره مؤثر بودن عوامل درآمد، میزان آگاهی از فواید جنگل‌ها و میزان وابستگی اقتصادی به جنگل بر تمایل به مشارکت، تاکیدی بر توجه بیشتر دست‌اندرکاران امور جنگل به توانمندسازی اقتصادی روستائیان، تقویت میزان آگاهی و

[Downloaded from ifej.sanru.ac.ir on 2026-11-09]
[DOR: 20.1001.1.24237140.1401.10.19.3.8]
[DOI: 10.52547/ifej.10.19.136]

دانش آنها در مورد فواید جنگل، و آگاه گردن آنها از وابستگی اقتصادی‌شان به جنگل، برای توسعه تمایل به مشارکت‌شان می‌باشد.

جدول ۸- تحلیل رگرسیونی عوامل موثر بر مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط دچار خشکیدگی در استان ایلام
Table 8. Regression analysis of affecting factors on local people participation in the restoration of oak forests involved with decline in Ilam province

متغیرهای مستقل	ضرایب استاندارد نشده رگرسیون	اشتباه معیار ضرایب	ضریب تبیین اصلاحی	ضریب تغییرات	انحراف معیار خطا	ضرایب استاندارد شده رگرسیون	آماره t	سطح معنی داری
عرض از مبدا	۱/۸۴۶	۰/۰۳	–	–	۰/۱۳	–	۵/۹۶۸	۰/۰۰۰
میزان آگاهی از فواید جنگل‌های بلوط	۰/۰۸	۰/۰۱۵	۰/۱۲	۰/۲۵	۰/۰۲	۰/۰۹۵	۱/۳۷	۰/۰۳۷
میزان احساس مالکیت نسبت به جنگل‌های بلوط	۰/۰۷۵	۰/۰۱۹	۰/۱	۰/۳۱	۰/۰۱۷	۰/۰۸	۱/۱۴۲	۰/۰۴۵
میزان درآمد ماهانه (هزار ریال)	۲/۲۶۶e-۵	۰/۰۲۱	۰/۱۵	۰/۳۴	۰/۲۶	۰/۱۲	۱/۸۸۱	۰/۰۱۶
میزان وابستگی اقتصادی به جنگل‌های بلوط	۰/۱۳۲	۰/۰۱۶	۰/۱۲۹	۰/۲۶	۰/۱	۰/۱۰۷	۱/۶۵۹	۰/۰۲۹

R^2 =۰/۵۵, F =۳/۴۴, Sig. =۰/۰۰۹, D.W =۱/۶۳۶

با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای، فرضیات آماری مطرح شده در انتهای بخش مقدمه مقاله در مورد سطح تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی در استان ایلام، در سطح خطای ۵ درصد بررسی شده است. در جدول ۹، نتایج آزمون t برای تحلیل معنی‌داری سطح تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی در استان ایلام آمده است. طبق نتایج جدول ۹، چون برای متغیر تمایل به مشارکت مردم محلی سطح معنی‌داری از سطح خطای ۵ درصد کوچکتر می‌باشد، لذا فرض H_0 رد می‌شود و این ادعا که سطح تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی در استان ایلام در حد متوسط می‌باشد رد می‌شود. با توجه به علامت منفی حد بالا و حد پایین سطح اطمینان می‌توان نتیجه گرفت که سطح تمایل به مشارکت مردم محلی کمتر از حد متوسط می‌باشد.

جدول ۹- تحلیل معنی‌داری سطح تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط مبتلا به خشکیدگی در استان ایلام با استفاده از آزمون t تک نمونه‌ای
Table 9. Significance analysis of tendency to participation of local people in the restoration of oak forests involved with decline in Ilam province using one-sample T test

متغیر	مقدار مورد آزمون = ۳					
	آماره t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری (دو دامنه)	تفاوت میانگین	سطح اطمینان ۹۵ درصدی تفاوت	
					حد بالا	حد پایین
تمایل به مشارکت مردم محلی	-۳/۱۳۸	۲۳۹	۰/۰۰۲	-۰/۱۴۶	-۰/۰۵	-۰/۲۴

نتیجه‌گیری کلی

بر مبنای یافته‌های پژوهش، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که تمایل به مشارکت مردم محلی در بازسازی جنگل‌های بلوط دچار خشکیدگی در استان ایلام، تابعی از متغیرهای میزان درآمد، میزان وابستگی اقتصادی به جنگل، میزان آگاهی از فواید جنگل‌ها و میزان احساس مالکیت نسبت به جنگل‌های بلوط است. لذا، بهبود سطح درآمدی جامعه محلی از طریق توجه دولت به ایجاد و توسعه کسب و کارهای کوچک و روستایی مانند توجه به کشت گونه‌های اقتصادی جنگلی، گیاهان داروئی، پرورش زنبور عسل و ... راهکاری برای تقویت سطح تمایل به مشارکت روستائیان حاشیه جنگل در امر بازسازی جنگل می‌باشد. افزون بر این، از آنجایی که مردم محلی منطقه به دلیل نداشتن تنوع منابع درآمدی، وابستگی اقتصادی زیادی به منابع جنگلی دارند و در واقع، جنگل‌های بلوط نقش مده‌ای در تامین معیشت و درآمد آنها دارند، برجسته کردن کارکرد اقتصادی جنگل برای جامعه محلی، اقدام پیشنهادی دیگر برای تقویت تمایل به مشارکت‌شان می‌باشد. همچنین، توسعه آگاهی و درک روستائیان حاشیه جنگل در باره فواید جنگل‌ها و پیامدهای نابودی آنها بویژه بعد زیست‌محیطی‌شان، موجب نگرش مثبت‌تر آنها نسبت به حفظ و بازسازی جنگل‌ها خواهد شد و تمایل بیشتری در آنها برای مشارکت در بازسازی جنگل به وجود خواهد آورد. افزایش سطح آگاهی و معلومات مردم محلی در باره فواید جنگل‌های بلوط و مضرات نابودی آنها از طریق رسانه‌های عمومی، برگزاری دوره‌های آموزشی، برگزاری روز جنگل، استفاده از مروجان جنگل، تشویق روستائیان به عضویت در سازمان‌های مردم‌نهاد مرتبط با جنگل و ... ممکن می‌شود. نهایتاً این که، واگذاری فرایند برنامه‌ریزی و مدیریت عرصه‌های جنگلی به مردم محلی، راهکار مناسبی برای تقویت حس مالکیت آنها نسبت به جنگل‌های بلوط است. در واقع این امر مهم، از طریق تغییر رویکرد از مدیریت متمرکز جنگل به مدیریت مشارکتی و اجتماعی جنگل که یک رویکرد پایدار انسانی است، تحقق می‌یابد.

[Downloaded from ifej.sanru.ac.ir on 2026-11-09]
[DOR: 20.1001.1.24237140.1401.10.19.3.8]
[DOI: 10.52547/ifej.10.19.136]

منابع

1. Asgari, H. 2013. The valuation of accounting- economical of oak forests in Ilam province. Journal of Natural Resources Economic, 2(2): 77-88 (In Persian).
2. Beheshti Seresht, M. 2009. Factors affecting on the participation of local communities in natural resource management. Journal of Forest and Rangeland, 84: 90-95 (In Persian).
3. Ebrahimi Rostaghi, M. 1996. The destruction roots of Zagros forests. Journal of Forest and Rangeland, 18: 28-31 (In Persian).
4. Dramiani, N., H. Kiadaliri, M. Bijani and F. Veisanloo. 2015. Factors affecting on the participation of forest dwellers villagers in the management of Oshtorankooh forests in Doroud Township. Environmental Sciences Quarterly, 13(3): 51-62 (In Persian).
5. Habibi, B., H. Alipour and H. Kiadaliri. 2014. A study on the participation level of forest dwellers and its effective factors in forest management (Case study: Babolkenar area of Babol township). Iranian Journal of Forest and Poplar Research, 22(1): 109-120 (In Persian).
6. Hamzehpour, M., H. Kiadaliri and K. Bordbar. 2011. Preliminary study of manna oak tree decline in Barm plain of Kazeroon in Fars province. Iranian Journal of Forest and Poplar Research, 19(2): 352-363 (In Persian).
7. Islam, K.K., M. Rahman, T. Fujiwara and N. Sato. 2013. People participation in forest conservation and livelihoods improvement: Experience from a forestry project in Bangladesh. International Journal of Biodiversity Science, Ecosystem Services and Management, 9: 30-43.
8. Jana, S.K., W. Lise and M. Ahmad. 2014. Affecting factors on participation in forest joint management in the west Bengal state of India. Journal of Forest Economics, 20: 317-332.
9. Manion, P.D. 1991. Tree disease concepts. Prentice-Hall Inc., Engel wood Cliffs.
10. Mohammadi, Y., V. Etemad, S.A. Barabadi and A. Ansari Ardali. 2015. Structural modelling for explaining the participatory behavior of villagers towards forest conservation (Case study: Ardal Chahartagh Forest Reserve). Iranian Journal of Forest, 7(3): 341-362 (In Persian).
11. Pourhashemi, M. and S.M.M. Sadeghi. 2020. A review on ecological causes of oak decline phenomenon in forests of Iran. Ecology of Iranian Forests, 8(16): 148-164 (In Persian).
12. Rahimian, M., H. Irvani, KH. Kalantari and V. Etemad. 2016. The survey of affecting factors on the sustainable utilization from forest among foresters in Lorestan province. Iranian Journal of Agricultural Economics and Development Research, 47(3): 673-681 (In Persian).
13. Rezaei, J., H. Seidzadeh, M. Efati and A. Hosseini. 2018. The identification of challenges and the formulation of management participatory mechanisms using SOWT analysis in fotest Bankoul area of Ilam province. Ecology of Iranian Forests, 6(12): 50-61 (In Persian).
14. Rezvanfar, A. 2000. People participation in social forestry. Proceeding of the first conference on natural resources, participation and development, Tehran, Iran, 109-129 pp (In Persian).
15. Seidzadeh, H., J. Rezaei, M. Pourhashemi and S.J. Syed Akhlagi. 2013. The survey of affecting factors on people participation in conservation and regeneration of oak forests involved with decline in Ilam province from perspective of beneficiaries and experts. Final report of research project, Research institute of forests and rangelands, Tehran, Iran, 43 pp (In Persian).
16. Shobairi, S.O.R. and A. Fathikhah. 2013. The survey of affecting factors on local forester's participation in sustainable management of forest resources (Case study: Goavar area of Gilan-e-Gharb township. The first of national conference on agriculture and sustainable natural resources, Tehran, Iran (In Persian).
17. Yaghoubi Farani, A., S. Karimi and F. Parmooze. 2017. Affecting factors on people's participation in forest protection plans in Gilan-e Gharb. Journal of Wood and Forest Science and Technology, 24(2): 33-45 (In Persian).

[Downloaded from ifej.sanru.ac.ir on 2026-11-09]
[DOR: 20.1001.1.24237140.1401.10.19.3.8]
[DOI: 10.52547/ifej.10.19.136]

The Survey of Affecting Factors on Tendency to Participation of Local People in the Restoration of Oak Forests Involved with Decline in Ilam Province

Heidar Seidzadeh[1], Jafar Rezaei[2], Jafar Hoseinzadeh[3], Mahdi Pourhashemi[4] and Seyed Jafar Seyed Akhlaghi[5]

1- Researcher, Social and Economic Research Department, Ilam Agricultural and Natural Resources Research and Education Center, AREEO, Ilam, Iran, (Corresponding author: hseidzadeh@yahoo.com)
2- Senior Research Expert, Social and Economic Research Department, Ilam Agricultural and Natural Resources Research and Education Center, AREEO, Ilam, Iran
3 - Associate Professor, Forestry Department, Ilam University, Ilam, Iran
4 - Associate Professor, Research Institute of Forests and Rangelands, Agricultural Research, Education and Extension Organization (AREEO), Tehran, Iran
5- Senior Research Expert, Research Institute of Forests and Rangelands, Agricultural Research, Education and Extension Organization (AREEO), Tehran, Iran
Received: 3 September, 2019 Accepted: 5 May, 2021

Extended Abstract

Introduction and Objective: Oak forests of Zagros including Ilam province have exposed of decline in recent years to various reasons such as rainfall reduction, exposure of dusts and pests and diseases. High speed of decline and lack of government funds for combating it, have necessitated to using from local people participation for restoring these forests. Therefore, present study was implemented in order to the survey of affecting factors on local people (villagers) participation in the restoration of oak forests involved with decline in Ilam province.

Material and Methods: The present research in terms of purpose has been applied research and in terms of research method is descriptive-survey. The statistical population of the study has been including local people in age range of 20-60 years to number 59451 persons and also the sample size has determined 240 persons using the Cochran formula. Due to the large number of located villages in the area of oak forests involved with decline (258 villages) and the impossibility sampling from all of them, the used sampling method has been multi-stage sampling. To analyze the data have used from descriptive statistics techniques (central and dispersion Indicators) and inferential statistics (correlation analysis, regression analysis and one-sample t test). From correlation analysis, regression analysis and one-sample t test have used for determination of the type and intensity of the relationship between each of the independent and dependent variables, the determination effect amount of each independent variables on the dependent variable and the determination of tendency level to participation of local people in the restoration of oak forests involved with decline, respectively.

Results: The results using regression analysis shows that from the perspective of local people, variables of income amount, the dependency amount of economy to forests, amount awareness from forests benefits and amount the sense of ownership relative to oak forests are effective on dependent variable of tendency to participation of local people. Also, the findings indicate that the tendency to participation of local people in the restoration of oak forests involved with decline in Ilam province is less than of average limit.

Conclusion: Based on the research findings, it can be concluded that tendency to participation of local people in the restoration of oak forests involved with decline in Ilam province is function of variables of income amount, the dependency amount of economy to forests, amount awareness from forests benefits and amount the sense of ownership relative to oak forests.

Keywords: Forest participatory management, Ilam, Multiple regression, Oak decline, The sense of ownership relative to forest

[Downloaded from ifej.sanru.ac.ir on 2026-11-09]
[DOR: 20.1001.1.24237140.1401.10.19.3.8]
[DOI: 10.52547/ifej.10.19.136]